

ΘΕΜΟΣ ANNINOS

ΗΡΕΜΩΣ ζήσας, ήρέμα έβασεν ό δημιουργός της Έλληνικής γελοιογραφίας Θέμος Άννινος, ό κατ' έξοχήν Διδάσκαλος του καλλιτεχνικού αυτού είδους. Αυτός εισήγαγε την λεπτήν γελοιογραφίαν και αυτός μέχρι της σήμερον είναι ό κυρίαρχος. Διότι κανείς νεώτερος Έλλην γελοιογράφος δεν τον έπεσκόπασε, ούτε καν τον έμιμήθη, διότι δεν ήτο μόνον πρωτότυπος, αλλά και ιδιοφυής. Μόνον ό Άθανασιάδης τον προσήγγισε κάπως. Ήκολούθησαν οι μεταγενέστεροι διαφορετικών δρόμων, έμπνεόμενοι εκ των ξένων γελοιογραφιών, αλλά χωρίς να κατορθώσουν να φθάσουν την τελειότητα της γραμμής του Άννινου. Διότι εκείνος δεν άντέγραφε, άλλ' ένεπνέετο εκ της γένωής του.

Ό Άννινος καίτοι έγεννήθη εν Κεφαλληνίε ανήκων εις τον ποίνισιδή οίκον των Άννινων, ήτο σχεδόν Άθηναίος. Ίδρυτής του «Ασμοδαίου» (1875) και κατόπιν του εβδομαδιαίου «Αστεως» (1886), όπερ μετά δεκαετίαν περίπου εξέλιχθη εις ήμερήσιον, τό πρώτον χάρις εις την διεύθυνσιν του Άννινου, κομψόν εις σύνθεσιν και καλλιτεχνικόν εις φόρμαν ήμερήσιον φύλλον, όπερ δυστυχώς ύπήρξε και μοναδικόν εν τή εξέλιξει του Άθην. τύπον. Εις τούς τόμους των έφημερίδων αυτών υπάρχει τό πλεϊστον των γελοιογραφιών του, όλη σχεδόν ή έμπνευσις του και ή τέχνη του. Εύπορων, εισγάσθη άνέτως και κατά την ιδίαν αντίληψιν, διευθύνων δε ό Ίδιος τά φύλλα ταύτα, είχε πλήρη έλευθερίαν δράσεως. Και τοϋτο συνέτεινεν, ώστε άνευ περιορισμών να δειχθῇ πλατιά και δυνατόν τό έργον του.

Ό θανών ήτο έλικτή φυσιογνωμία. Γαλήνιος πάντοτε, άρχοντικός τούς τρόπους, με άσκητικήν μοσφήν, συνεκέντρωσε την οίονει εκφρεύουσαν ζωήν εις τούς λάμποντας όφθαλμούς, αγαπητός και από αυτούς τούς όπολους εσατίριζεν.

Ό Άννινος κυρίως ήτο πολιτικός γελοιογράφος. Έσατίριζε τον Κουμουνδόρον, ιδιαιτάτα δε τον Δηλιγιάννην, τούναντιον δε, ηνόησε τον Τρικούπην και τον Θεοτόκην. Αλλά και εις κοινωνικάς φυσιογνωμίας δεν ύστέρει. Ό Σιαμαύλης, ή Ροζού, ό Κασσιμάτης, ό Μυριανθοΰσης άπηθανάτισθησαν από την μολυβδίδα του. Έξαιρετικώς δε ή έπιστοράτευσις του 1885 τῷ ένέπνευσεν άπειρίαν σκίσεων πολιτικών, και στρατιωτικών φυσιογνωμιών, τύπων και σκηνών των στρατώνων. Από τό πρώτον του σχεδίασμα «Τό Πάσχα επί Βούλαρα» με τό Σύνταγμα, τό όποιον είχε παραβιασθῇ, άντι άμνοϋ σουβλισμένον, μέχρι της τελευταίας του γελοιογραφίας του βαρώνου Σέγκ, ήτο ό κατ' έξοχήν καλαίσθητος, άρμονικός σατυρογράφος. Η γραμμή του είχε πνεύμα, ευγένειαν, χάριν χωρίς να ύστερῇ εις όξύτητα. Τό τάλαντόν του άνόθεντον πάντοτε, ή έμπνευσις γόνιμος, τό χιοϋμορ βαθύ. Τό μάτι του άνεκάλυπτεν άμέσως τό φυσικόν ή ήθικόν ελάττωμα, την ύπερβολήν, την δυσαρμονίαν και άποϋ διεσκέδαζε με την άποτύπωσιν του με μεγάλην λεπτότητα γραμμών, επέπιπτε κατόπιν κατὰ τοϋ θηράματος άδυσωπήτως. Μία γελοιογραφία του πολλάκις ήξιζε περισσότερον από την φιλογεροτέραν πολιτικήν άρθρογραφίαν και από την σφοδρότεραν άγόρευσιν. Ήσθάνετο ό γελοιογραφούμενος την δηκτικότητα ή λεζάντ ήτο πειραστική, ένίοτε καυστική, άλλ' ή μολυβδία του δεν έπλήγωνε θανασίμως· οϋδ' ήτο

χυδαία. Προεκάλει άλλοτε την φαιδρότητα, άλλοτε τον πλατύν γέλωτα, αλλά τά δαγκμάματα του δεν ήσαν φαρμακερά.

Έδιδε τά χαρακτηριστικά σημεία του χαρακτήρος, χωρίς να παραμορφώνη τό πρόσωπον. Οι Εϋρωπαίοι γελοιογράφοι είναι έντονότεροι εις την γραμμήν, πλουσιώτεροι εις σύνθεσιν, δεξιότεροι εις επιτήδευσιν, εις ποιητικήν θεμάτων, άπληρότεροι εις τραύματα. Ό Άννινος είναι Αιτικός γελοιογράφος. Η εύθυμία του είναι Έλληνική, έγνώριζε να συνδυάζη με μίαν πρωτοτυπίαν την χάριν και την όξύτητα, τά δύο αυτά χαρακτηριστικά της «καλλιτεχνικής» γελοιογραφίας. Και εξετιμήθη τό έργον του και παρὰ των ξένων, διότι άνεδημοσιεύθησαν εις Εϋρωπαϊκά φύλλα γελοιογραφία του.

Αλλ' εκτός της σατύρας, και ως πραγματικός καλλιτέχνης διεκρίθη. Αίσματα του ζωγραφικού τάλαντου του είναι πολλάι ύδατογραφίαι του, ιδίως άνθογραφίαι, αΐτινες εξετιμήθησαν διά την άρμονίαν του χρώματος και την άβρότητα της άποδόσεως, κοσμοϋσαι Άθηναϊκάς αΐθουσας.

Ό Άννινος από έτών είχε άποσυσρῇ εκ της ενεργού δράσεως. Μακρά στηθική νόσος τον εκράτει εις την εν Κηφισοῦ Έπαυλήν του. Έσχάτως είχε παρουσιλέξῃ ευτυχώς εις λεύκωμα τά οκόρπια και δυσέρετα φύλλα των γελοιογραφιών του, αΐτινες αποτελοϋν ήμα εικονογραφημένην την πολιτικήν, κοινωνικήν και ψυχολογικήν ιστορίαν δύο γενεών. Ό θάνατος, όστις από πολλού τον παρεμόνευε, τον εύρε όταν τελείως είχε έτοιμήν την εγασίαν του, ήτις ήδη αναμένει τον κατάλληλον εκδότην. Μερικαί εξ αυτών δεν θά προκαλέσουν ήδη τον γέλωτα, διότι εξέλιπεν ή εποχή και δεν συγχρονίζονται πλέον με την τωρινήν αντίληψιν· άλλ' ή γραμμή των παραμένει καλλιτεχνική.

Η κηδεία του έγινετο άπλουστάτη. Χωρίς στεφάνους κατὰ την εκφρασθείσαν επιθυμίαν του. Πέντε καλλιτέχται, δύο δημοσιογράφοι και είκοσι μόλις άλλοι άνθρωποι τον συνώδενσαν εις τον τάφον.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

- Εις τες αλήθειες δεν χρειάζεται σκέψις.
- Γυναίκα χωρίς εγωισμόν είναι τίποτε.
- Τά δάκρυα είναι κινητός σταθμός που τον μεταχειρίζονται αΐ γυναίκες, όταν θέλουν ν' άποκτήσουν καΐ.
- Οι άνδρες δεν κλαΐνε, άλλ' αισθάνονται· αΐ γυναίκες κλαΐνε, αλλά δεν αισθάνονται.
- Ό έρως με μέτρον, δεν είναι έρως—είναι σχολαστικότης.
- Έρως χωρίς στεναχώριες είναι λειτουργία χωρίς πρόσφορον.
- Ό έρως και τον σοβαρότερον άνδρα τον κάνει μικρό παιδί.
- Εκείνος που αγαπά αλήθινά δεν προφέρει ποτέ την λέξιν «Σ' αγαπώ».

Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ